

BAROMFIAK

MÉHÉSZET ÉS SELYEMTENYÉSZTÉS.

BAROMFI-, MÉH- ÉS SELYEMTENYÉSZTÉSI SZAKLAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET BAROMFI-, MÉH- ÉS SELYEMTENYÉSZTÉSI SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN.

Előfizetési ára: Egész évre 2 forint.

Szerkeszti: RUBINEK GYULA,
az országos magy. gazdasági egyesület ügyvezető titkárja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, üllői-ut
(Köztelek).

Az országos magyar gazdasági egyesület és a baromfityenyészési szakosztály tagjai tagdíj fejében és a „Köztelek“ előfizetői ingyen kapják. A baromfityenyészési szakosztály tagdíja egész évre 4 frt. — Az orsz. magy. gazd. egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A „Köztelek“ előfizetési ára egész évre 10 frt.

TARTALOM.

	Oldal.
Selyemtermelésünk	9
Új költőgép	10
Tárca. Méheeskői mint tették Muki barátomat egy éj alatt dusgazdag emberré	10
Tavaszi szemle	11
Különfélek	12
Kiköltésre alkalmas tojások. — Új baromfitörzsek. — A madarak tápszerigényei. — Fácánkakások és házityukok keresztezésével. — Nagy tyuk- tojások. — A bodzafalevél ártalmas a barom- fiaknak.	12

Selyemtermelésünk.

Az 1872-ik évben vette a volt földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. kir. miniszterium a selyemtermelés illetve tenyésztés ügyét állami kezelésbe s ezen idő óta foglalkoznak hazánkban egyes vidékeken a selyemtermeléssel, s az elért eredmények mind a mellett szólnak, hogy ezen mellékága mezőgazdaságunknak, nem megvetendő s igen szép jövedelmet biztosít az avval foglalkozóknak.

Sajnos azonban, hogy az még nem örvend a kellő elterjedésnek s nincsen meghonosodva annyira, mint a mennyire megérdemelné, s az ahhoz fűzött siker sem felel még meg a várakozásnak.

Okát ennek egyrészt a szederfa hiányában és a kellő számú községi faiskolák nem létében, másrészt pedig mezőgazdáink azon elterjedt hibás véleményében kell keresnünk, a melyszerint ezen hasznos és kiváló mellékágát mezőgazdaságunknak csak piszmogásnak tekintik, s nem tartják érdemesnek az avval való foglalkozást.

Ha jól megfontoljuk a dolgot, bizonyíthatóan rá kell jönnünk arra, miszerint ezen feltevés minden alapot nélkülöz, a mennyiben a selyemtermelés főleg a kiscsapatok s a munkás- és cselédnép körében mondhatni elkerülhetetlenül szükséges és igen áldást hozó. Nem is kell tovább mennünk, csak vegyük szemügyre azon vidékeket, a hol a bortermelés képezte a kisbirtokosok legnagyobb jövedelmét sőt existenciájuk is ehhez volt kötve, s most, hogy szőlőik a filloxera által kipusztítottak, kétségbeejtő helyzetbe jutottak; eme nagy csapást némi, részben, sőt igen jelentékenyül a selyemtermeléssel való foglalkozás ellensúlyozta. Példa erre Baranya és Tolna várme-

gyeknek nagyrésze, a hol újabb időben az azzal való foglalkozás nagy lendületet nyert.

Tapasztalható ugyan haladás e téren az országban általánosan, a mennyiben az 1891-ik évben 1.108,446 kilogramm selyemgubó termeltetett, (hogy az 1892. évben csak 970,050 kilogramm volt termelésünk, annak a hernyók nagyobb számban való elpusztulása és szederfa levélhiány volt az oka); de mind e mellett a haladás nincs azon a nívoun, a melyen lennie kellene. Haladás azon megyékben tapasztaltott éppen, a hol a szőlők nagyrésze kivesszett, s éppen ez okozza azt is, hogy az avval foglalkozók száma növekedőben van. 1891-ik évben 2268, az 1892-ik évben 2590 községben foglalkoztak selyemtermeléssel, azok száma tehát 322-vel szaporodott. A selyemtermeléssel foglalkozók száma az 1891-ik évben 72,188 volt, az 1892-ik évben már 76,397, tehát 4209 családdal szaporodott azok száma.

Hogy mily szükséges, fontos és áldást hozó a selyemtermeléssel való foglalkozás, a mely kevés után járást semminemű befektetést nem igényel, mégis jövedelmez, tapasztalták a kisebb mezőgazdák, kik 5—6 heti utánjárás után 20—30 frt jövedelmet biztosítottak maguknak s ez annál is inkább értékesebb, mert éppen az aratási időben jutnak pénzhez, s ez igen nagy segítsége egy szegény családnak.

Az állam e czímen azon vármegyék területén, hol a selyemtenyésztés üzetik, működése óta közel 8 millió frtot fizetett ki.

Legnagyobb akadálya a selyemtenyésztésnek, a mint azt már előbb említettem, a szederfák csekély mennyisége; ez képezi a főokát annak, hogy oly községekben, a hol különben a lakosság kedvet és hajlamot mutat eziránt, nem terjedhet el ezen hasznos ága mezőgazdaságunknak.

Kormányunk ez irányban minden lehető megtett részint közvetlen intézkedések, részint közvetve az orsz. selyemtenyésztési felügyelőség útján.

A járási faiskolák fejlesztése céljából a földmivelésügyi miniszterium járási

faiskolákat és járási faiskola felügyelői intézményeket létesített, Bács-Bodrog, Temes, Torontál, Baranya, Tolna, Veszprém, Fejér, Sopron, és Nyitra, legújabbban Krassó-Szörény és Somogy vármegyékben.

Hogy ez ügynek még több barátot szerezzen, a községeknek s a hozzáfordulóknak szederfamagot és kész szederfacsemeteket osztatott ki. Működésük és ez intézmények fennállása óta kiosztatott 13,829 liter szederfamag, továbbá 1,110,675 drb 2 és 3 éves szederfacsemete. A gyümölcsfamag kérőknek is ugyanezen forrásból 3,183 liter gyümölcsfamag osztatott ki.

A járási faiskolákat úgy létesítette az országos selyemtenyésztési felügyelőség, hogy egyes magánbirtokosok e célra saját birtokukból 8 katasztrális hold területet átengedtek 10 évi használatra. Ilyen járási faiskolája van az intézetnek szám szerint 60. A fenti megyékben a községi és járási faiskolákból ki lett ültetve 951,347 darab fiatal szederfacsemete.

Mind e hasznos kormányintézkedések beváltak, mint alapvető munkálatok, a nagyobb szabású működést azonban csak a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény életbe lépésével várhatjuk. Ennek keretén belül kell a szederfaültetést nem csak egyes vidékekre, de az egész országra kiterjeszteni, mert csak akkor fogjuk e kiváló közgazdasági termelési ág jövedelmezőségét s erkölcsi hatását népünkre tapasztalhatni. Selyem fonódánkban 260 orsón dolgoznak, s hogy népünk hajlandóságot érez a selyemtenyésztés és fonás iránt, mutatja az is, hogy míg az első években kizárólagosan olasz munkások voltak alkalmazva, az 1891-ik évben produkált 12,733 kilogram selymet csakis magyar munkások fonták. A szegvárdi petekészítő állomáson, melyben az 1892-ik évben szintén 585 magyar munkásnő volt alkalmazva, 4,245,149 pillépar véteztett göröcsövi vizsgálat alá.

A selyemtermeléssel foglalkozók a selyemgubókat 1 frton értékesítették még mindig, a mely ár bizonyára elég magas és méltányos, ha tekintjük azt, hogy ezek előállítására semminemű befektetést nem igényelt, csak egy kis utána való

járását, ez pedig oly csekélység, hogy azt gyerekek és öregek egyaránt könnyen elvégezzék sőt örömmel is végzik az e fajta munkát.

Hogy milyen fokozatosan haladt selyemtenyésztésünk ez utolsó decenniumban, az alább összeállított táblázatból könnyen kivethető.

Bár tagadhatatlanul szép eredményt mutat fel e kimutatás, mind ez azonban az ügy fontosságához mérten csekélység, mert hisz alig van ország, mely ugy annyira reá volna utalva arra, hogy ily mellékkeresettel siessen segélyére a kisembernek, hogy annak megélhetését megkönnyítve, gátat vessen a kivándorlásnak s munkás mozgalmaknak.

A megélhetés megelégedettséget szül, a megelégedés pedig alapja a biztos társadalmi életnek.

Uj költőgépe.

(3 képpel.)

Már régóta fáradoznak gyárosokkal vállvetve baromfityénysztőink, kik az észszerű baromfityénysztést üzik oly tojás-költőgépek előállításával, a melynek használata, illetve alkalmazása mellett a kotló baromfiak bizonytalan kiköltési munkája megkönnyíthető és mesterséges uton elérhető.

Ezen készülékek gazdálkodási szempontból is kiválóan előnyösök, a mennyiben azok által, ha jól vannak szerkesztve, először is a tojásoknak nagy százaléka nem marad zápon, másodsor pedig az ily üzem kiadásai, viszonyítva a természetes uton kiköltött tojásokéhoz, igen csekély különbséget tüntetnek fel.

Ehhez járul még az egész eljárás nagyban könnyű áttekinthetése, a mi által bizonyos mennyiségű baromfiköltés előállítása, meghatározott időpontban történhetik s lesz elérhető; e mellett ezen eljárás a tenyésztőt a kotló anyák szeszélyeitől s az időjárás viszontagságaitól teljesen függetleníti.

A költőgépek konstrukciója (szerkezete) igen különböző. Azok berendezése, mindeniknél oda van irányítva, hogy egy zárt ür belsőjében állandó hőfok megfelelő magasságban legyen fenttartható, a mely a költési idő

A selyem-ipar fejlődése Magyarországon 1879. évtől 1892. évig.

Évszám	Közégek és puszták			Termelő családok		Termeltetett az egész országban selyemgubó		Termeltetett a leggyorsabb fejlődő vidékeken		A selyemtermelők kereskedelmi értéke		A selyemipar által foglalkoztatottak és traktárokban stb.		Összes kereset, mely a selyemipar által termelt selyemipar által foglalkoztatottaknak kifizetett	
	s	z	á	m	kilo	deka	kilo	deka	forint	kr	forint	kr	forint	kr	
1879	—	—	—	—	2507	—	—	—	—	2809	89	—	—	3700	—
1880	71	1.059	10.131	71	21	10	11.062	66	8.962	92	20.025	58	20.025	58	
1881	423	2.976	41.537	04	19	59	41.816	72	23.075	73	64.892	45	64.892	45	
1882	433	3.674	*24.445	87	12	41	26.197	11	20.227	38	46.424	49	46.424	49	
1883	463	6.261	72.142	86	17	24	78.185	11	49.599	24	127.784	35	127.784	35	
1884	557	9.892	122.133	01	19	05	130.370	58	73.597	15	203.967	73	203.967	73	
1885	751	13.859	176.337	54	20	67	189.503	39	133.666	37	223.169	76	223.169	76	
1886	881	17.782	257.640	94	22	21	271.877	24	139.653	30	411.530	54	411.530	54	
1887	1.048	28.145	451.511	27	30	24	474.650	42	183.536	06	658.186	48	658.186	48	
1888	1.389	40.423	703.488	21	28	93	724.260	61	257.006	53	981.267	14	981.267	14	
1889	1.693	51.122	815.659	42	27	30	792.022	96	326.814	83	1.118.637	79	1.118.637	79	
1890	1.942	66.525	1.043.096	60	26	—	1.016.206	86	379.197	63	1.395.404	49	1.395.404	49	
1891	2.268	72.118	1.108.446	46	27	77	1.082.078	05	366.641	96	1.448.720	01	1.448.720	01	
1892	2.590	76.397	*970.050	50	21	01	873.107	85	368.488	13	1.241.595	98	1.241.595	98	
Össz.: —	390.233	5.796.630	43	—	—	—	5.711.339	56	2.330.267	23	7.941.606	79	7.941.606	79	

* Az országban uralkodott fagy miatt.

** A szederfalevél hiánya miatt, a hernyók éhségben pusztultak el.

egész tartama alatt nagyon kevés ingadozást tüntessen fel s egyszersmind oly atmoszférában tarthatná a tojásokat, mely a fejlődő embryonak teljesen megfelelő legyen, azaz a kellő szellőztetés által a szükséges nedvességet előállítaná. Olvasóinknak szóban és rajzban a költőgépek egyik legtekélyesebb példányát mutatjuk be, mely Keays által lett feltalálva és a gyakorlatban általa kitűnő és figyelemreméltó eredmények értek el. A hőmérsék szabályozása ezen készüléknél észszerű és olcsó módon a villamosság útján történik.

A költőgép nevezetesen és alapjában a következő részekből áll: egy melegítőből, egy forrásba hozható folyadékból, mely előbbi által föl lesz melegítve s a kapott meleget azon ürbe vezet, a melyben a tojások vannak, továbbá egy szellőztető készülékből és egy hőszabályozó szerkezetből.

1-ső ábránk a Keays-féle költőgépet mutatja be. A kis négyszögű láda felső részében vizsgálókkal telt, mely a hőmérséketet a kellő magasságra emelni van hivatva. A mellett jobbra egy petróleumlámpa látható, a mely mint hőfejlesztő forrás szerepel. Az alól látható fiókban vannak a tojások s még abban van szerelve a szellőztető készülék is. A láda felső részén levő zárt tér magában foglalja a szabályozó készüléket s ezen hely

egyszersmind a költés első tartózkodási helyéül szolgál, hogy azok nedves pelyhe az egyforma hőmérsékben megszáradjon.

Az egész készülék közelebbi berendezése a 2-ik ábrából könnyen kivethető, mely a költőgépet keresztmetszetben tünteti fel.

Az egész láda vastag, izoláló réteggel B van körülvéve, mely a falak kívülről jövő lehűlését lehetőleg megakadályozza. A láda külső, fával vastagon burkolt falát tünteti fel, a mely a jobbról fekvő kisebb mellékláda falát is körülvéve, melyben a vezetősövek vannak elhelyezve. A petróleumlámpa E, P csövel van ellátva, melyen át a fűtési gázok a rendszeren zárt nyíláson Q keresztül közvetlen átáramolhatnak a patkóalaku hővezetékben D, a melynek egyik karja a keresztmetszetben nem látható ugyan, de mint fekete kémény a lámpa felett balra 1-ső ábránkon jól kivethető. A tojások F egymás mellé helyezve fekszenek a fiókban, melynek alapja több helyen át van furva s ennek megfelelőleg a láda felső falán H nyílások vannak. A láda fenekén levő lyukak M, ékekkel N vannak ellátva, a melyek felül zárt csöveknek tetszenek s ezek felső zárlatánál finom lyukak vannak. Ezen csövek szintén vékony vízzelvezetővel vannak borítva s ezen víztartányt J felső részén egy átlukgatott ezinkbádóg K fedi be,

TÁRCZA.

Méhecskéi mint tették Muki barátomat egy éj alatt dús gazdag emberré.

Az én Muki barátom N. községnek meglehetősen javadalmazott postamestere s nekem mint afféle falusi literatus embernek nem csekély meghányi-vetni valóm van véle, ha olykor a postára vetődöm; mégis be kell vallanom, hogy mindig nagyon örülök, mikor irodájába lépek: nem pusztán a levelek és egyéb paksaméták miatt, melyek ott rám halommal szoktak várakozni, hanem főként a példás rend és pontosság fölött, mely hivatalában uralkodik.

Barátomnak boldog családi életére most nem szándékom bővebben kiterjeszkedni s csak annyit jegyzek meg, hogy Muki szerencsés édesatyja vagy fél tuczat csókolni való leánykának, kik anyjuk oldala mellett a leg gondosabb nevelésben részesültek, mi azonban koránsem zárja ki azt, hogy ökelmék neveltetése néhanapján jókora főfáját ne okozzon a papának.

Nem esoda hát, ha Muki barátunk minden követ megmozgatott, hogy szabad óráiban családja bővebb elláthatására némi mellékkeresetre tegyen szert. Eless figyelmet

nem kerülte ki, hogy messze vidékekről is mily nagy számmal fordulnak hozzám mézért s postafordulattal mily készséggel adom én föl címükre a kisebb-nagyobb küldeményt. Jó számvető' létre esakhamar oda lyukadt, hogy néki sem ártana egy kis kapitálist méhekbe fektetni, mert az valószínűleg jól kamatoznék s így hamarosan kifizetné magát. Persze csak kisebb summára gondolhatt; mert a sors iróniája volt-e oka, vagy a a bőséges istenáldás: de biz' a mi emberünk sehogy sem tudott egy nagyobb összegre szert tenni s Szilveszter estéjén mindig ugyanazon szavakkal fejezte be zárszámadását, mikkel az egyszeri német:

Null von Null geht auf.

Most elkezdett szorgalmasan tanulmányozni — abból a körülbelül harminczfajta méhtenyésztési szaklapból, melyek hozzám jártak, s melyeket én szíves készséggel becsajjtottam jó barátom rendelkezésére. Az eredmény az lett, hogy Muki barátomból ritka szenvedélyes méhészt vált, olyan szenvedélyes, mintha legalább is valami méhkasban jött volna a világra.

De csak elméletben, mert kaptárra még nem telt. Tavasszal aztán megrendelt kettőt egyik közelfekvő községből, melynek méheiről azt olvasta, hogy — legszelidebbek. Délelőtt kapta meg őket, s estefelé elhelyezte rég kiszemelt helyükre; látni kellett volna a

gyerekes örömet, mely Muki arezárol letűkröződött, mikor a csintalan méhek kiröppentek a szürkületbe, s ugyancsak fogyasztották a kinálkozó eleséget.

Dehogy cserélt volna most Muki akár magával a kínai császárral. Ő volt most a világ legboldogabb embere.

Hanem azért mindez korántsem merítette ki barátunk boldogságérzetének végtelenségét. Csak mikor nyugalomra tért, s könnyű szendergés fogta el, csak akkor érezte Muki igazán, boldogságtól följazott szívének egész erejével, hogy ő most a földkerekség leggazdagabb embere! Mig így szendergett, méhei egyre rajzoltak, s csak nagynehezen tudott számukra új házikókat előteremteni, melyekbe a fiatal generációkat betelepítse. Homlokán forró izzadtságesőpek róttak barázdát, melyek egy pillanat alatt jég hideg verejtékké fanyarodtak az izgalomtól és fölindulástól, mire aztán fölébredett.

Mert az egész semmi más nem volt, mint egy fantasztikus álom.

A mint most a másik oldalára feküdt, s a kimerültségtől újból elszenderült, mindaz, a mit előbb csak esapongó képzelete festett egy álomképbe, immár valósággá vált: Az előbb látott rajok vigan röpdöstek szertesztét, a méz pedig vadastag fonalakban egyre-másra folyt ki a kaptárak nyílásain... Muki,

melynek tetejére egy posztóruha van kiterítve, amelynek csüeskei az alatta fekvő vízbe lógnak. Ha a nyílásokon a levegő *M*-nél beárad és a finom likaesokon keresztül *N*-nél a tojásürbe behatol, legközelebb az átnedvesült posztóruhán kell keresztül törnie, miközben egyszersmind vízzel lesz telítve s felmelegszik s az a közfenéken *G*, keresztül a tojástartányba emelkedik fel, melyen a tojások fekszenek s a honnan az 1-ső ábránkon is látható nyílásokon át újra a szabad levegőbe árad ki.

Az apparatus legérdekesebb részét képezi a hőszabályozó készülék, melyet 3-ik ábránk mutat be.

A tojások felett egy deszkalapra thermometereszerű eső van erősítve, melynek balra fekvő tartánya higanynyal van megtöltve, míg mindkét végébe platinadrótok

rülő utat a csőrendszeren *D*, keresztül, hanem közvetlen a nyitott billentyű *Q* függőlegesen fognak kiáradni. Ennek következtében a *C* tartányban levő víz lassankint lehül s a költés-ür hőmérséke is csökken. A súlyedő hőmérsék azt eredményezi, hogy a hőmérsék szabályozó készülékben (3. ábra) levő higany összehúzódik, vége a platinkapcsolattól elválik s ennek következtében az áram megszakad.

A villamdelej *W* elveszti delejességét a *V* horgonyt elereszti s így a *Q* billentyű bezáródik. Ezen folyamatnak következménye az, hogy az elégségi gázok kerülő utjokat újólág a csőveken keresztül kell, hogy folytassák s a tartányban levő vizet újra felmelegítsék. Így megy ez a játék az egész költési idő alatt, minden megszakítás nélkül.

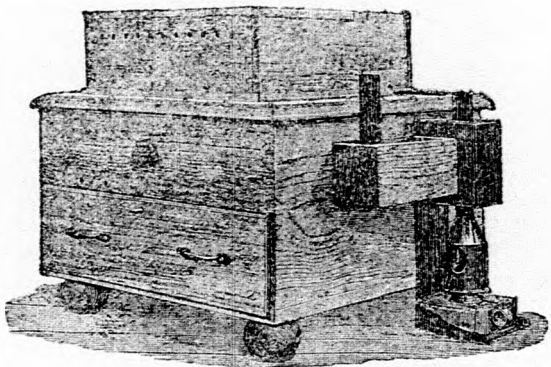
A szabályozás oly tökéletes, előre bo-

utánozzuk, melyek mindennap legalább egyszer felkelnek a tojásokról; ezen eljárás pedig a tojások termékenyítését illetőleg igen is kívánatos és szükséges.

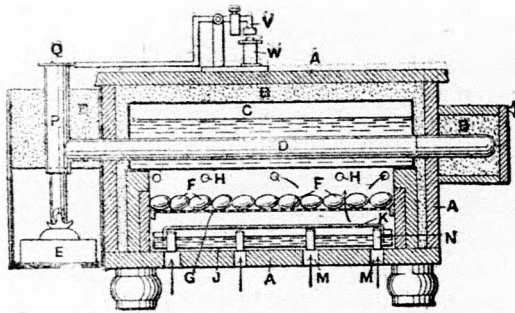
Ezt újabb időben többen, kik műköltő gépek szerkesztésével foglalkoznak, kétségbe vonják, de sőt baromfityénysztoink legtöbbje kárhóztatja is a kotlók eme „rossz szokásnak” deklarált eljárását, holott ez a természet rendes kifolyása.

Ezen költőgépek különböző nagyságban lesznek előállítva, a melyek legkisebbje 50 tojás befogadására van berendezve.

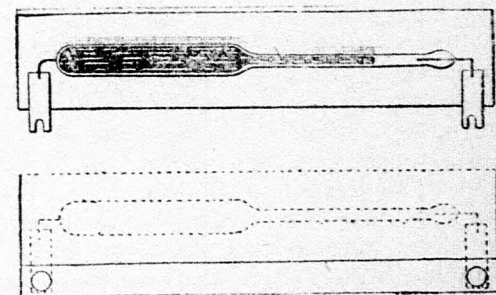
A kiköltött tojások százaléka változó s igen természetesen a tojások állapotától s frissességétől van függővé téve, elannyira, hogy nagyon is nehéz oly következtetést vonni, a mely teljes megbízható alapon nyugtasson s meghatározható legyen, hogy a

1. ábra. Kreays-féle költőgép.

2. ábra. Kreays-féle költőgép keresztmetszete.

3. ábra. Kreays-féle költőgép hő szabályozó készüléke.

vannak beolvasztva. A higany mennyisége úgy van megszabva, hogy ha annak hőfoka a tojás kiköltési hőfokát eléri, a jobb oldalon levő platinkapcsolatot érinti.

Ezen pillanatban a két platinkapcsolat között villámáram kering, mely a szabályozó készülék mechanizmusát érvényre juttatja illetve működésbe hozza.

Azon pillanatban tehát, a midőn a higany által a körfolyam elzáratik, az áram a 2-ik ábrán látható villamdelejt *W* körüljutja, melylyel szemben egy horgony van szerelve.

A horgony egy kettős emeltyű által összekötöttben van egy billentyűvel *Q* s ez azon pillanatban felemelkedik, a midőn a horgony *V* a villamdelej *W* által magához vonzatik. A petróleumlámpa *E* égési gázai ennek következtében nem teszik meg a ke-

csátva azt, hogy az égésre szükségeltető anyag a lámpából ki nem fogy, hogy a költési ür hőmérséke csak maximum egy fok töredéke között ingadozik.

Az egész költési készülék felügyelete ezen elmes szerkezet következtében a lehető legegyszerűbb. Nem szükséges továbbá egyéb mint az *E* lámpát időről-időre a szükséges petróleummal ellátni s a *K*-n alól levő lapos ládában levő vízkészletet megújítani.

Ezenkívül naponta a tojások időnkénti lehülését kell fokozatosan létrehozni, ez a fiók kihúzása által történik; az első héten mindennap 5 perczig hagyjuk nyitva a fiókot; a második héten 10 perczre emeljük fel naponta ezen időtartamot s a harmadik héten pedig 15 perczig.

Ezen eljárás által a kotlók szokásait

tulajdonképpen megtermékenyített tojásokból hány fog kikelni.

Több kísérlet nyomán az eredmény az, hogy a költőgép 80%-át költi ki a tojásoknak.

Feltéve azt, hogy egyes kotlók az aljuk rakott tojások mindenikét ki is költik, mégis eme újabb Keyas-féle költőgépnek kell előnyt tulajdonítanunk, a mennyiben minden baromfityényszto előtt nagyon is ismert dolog, hogy a baromfiak között igen ritkán találunk jó anyákat s azok legnagyobb része vagy rosszul költ vagy absolute ki sem költi a tojásokat s e mellett még az ujdonszülött csibék közül sokat összenyom.

—r.

Tavaszi szemle.

A méhkasokat a kiteletetési időszak alatt megvizsgálni illetve azok kereteit kiszedni szokták. Ezen időszak alkalmával azonban úgy a méhesaládok, mint azok építményeinek megszemlélésére nem nagy gondot fordítanak, egyrészt azért, hogy azok nyugalma ne háborítassék, másrészt mert a keretek korai s hosszas kiszedése, úgy a méheknek, mint a költésnek árt. Ilyenkor a méhesalád állapotára főként a méhek erősebb vagy gyöngébb zümmögéséről szoktak következtetni.

A méhéptítmények és a költések megvizsgálására mint a mely a legkevesebb veszélylyel jár, a tavaszi szemle a legalkalmasabb. A tavaszi szemle alatt, a kasok belső rendjének tüzetes megvizsgálását, a keretek szétszedését, selejtes penészes lépek, és a télen át felgyülemlett piszok eltávolítását értjük.

Az első megvizsgálás alá először is a kiteletetési időszak alatt gyanusnak tetsző és megjegyzett kasok, illetve családok jönnek tekintetbe. Emez eljárásnál kinyitjuk esendesen a méhkas és azt tüzetesen megvizsgáljuk, hogy jó anyája van-e, illetve nincs-e abban alanya, elég népes, elég egészséges és mézdus-e, hogy tisztában legyünk az iránt, mily bánásmódban részesítsük ezen méhesaládokat az egész nyári félévben.

Valamint télen át a méhek zümmögéséről igyekszünk következtetni azok állapotára, épp úgy kell törekednünk a tavaszi szemle

mert készlete kéznél nem volt, edény után nézett, a konyhaedények mihamarabb megteltek aransárga mézzel: a nagy mosóteknő alig egy pillanat alatt; mert az édeség nem is folyt, de ömlött a kaptárakból. Keserves helyzetében nem tudta mitevő legyen — mikor egyszerre fölébredt, s szivárványos víziójának csalfaságáról meggyőződött.

Kimerültsége és a fölötte dus istenáldás szemléletétől tulfeszített idegei újra lezárták szempilláit. De most se nyugalomra. Mert Mukí barátunk már sokkal többet összeolvasott a méhtenyésztésről semhogya az álom nemtője őt nyugodni hagyhatta volna. Mit csináljon már most a tömérdek mézből? törpöngött magában. Mézbort, mézsört vagy mézlikört, mintha efféle modern slágvortok kergetőztek volna fülkagylóiban, mert csak így lehet a méhtenyésztéssel járó veszélyt jól kamatoztatni. De csak megint mást gondolt. A mézet felforraltta s a mint pezsgésbe jutott, kéjjel szitta magába a tüzetlehelő nektárt, majd midőn föllovalt fantáziája, tovább kergette, még saját találmányu italát sem lehetett nyugodtan élveznie, mert a szemlátomást gyarapodó tengernyi pompás ital elhelyezése igénybe vette egész edénykészletét. Az a pár palaczk s néhány apró hordó, mi szerény háztartásából kitellett, keveset használt, azért Mukí gondolkozóba esett. Nem volna-e jó, ha mindjárt egy ki-

mérő helyiséget rendezne be, befalazott nagy ászokos hordókkal vagy pedig — még maga sem tudta, mire határozza el magát — óriási tölgyfahordókba rejtse a nemes italt s így juttassa azt forgalomba. Egy nagyobb fővárosi üzlethelyiség megszerzése, a külfölddel kötendő üzleti kapcsolat, csakhogya e mellett ott a finanez, az istentelen nagy adó, melyet a pénzügyi hatóság rótt ki reá és a sok mindenféle egyéb gond, mely vállaira nehezedett, ezuttal is megrontotta teljes élvezését barátunk szépen kiálmodott szerencsésjének.

„Hála Istennek”, sóhajtott a jó ember, mikor a hajnal rózsás ujja megérintette ablakát, „hogya másként áll a dolog, mint a hogya az éjjel álmodtam. Inkább maradok én egyszerű postamester kedves családom körében, tisztességes közszolgálatban, mint hogya ezerefajta gondtól följön a fejem s folyton kincesek összeharásolására gondoljak, mint valami izmaelita”.

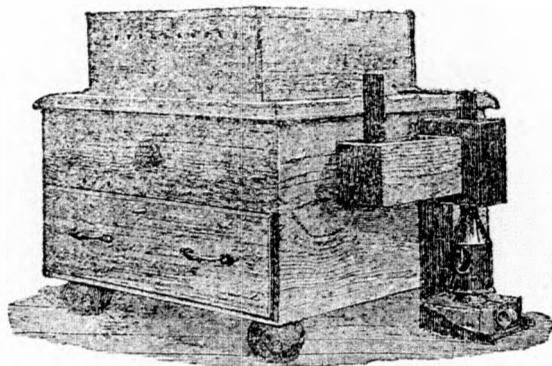
Hanem azért Mukí továbbra is nagy méhbarát maradt; övét nagy szeretettel ápolta s megérte, hogy a két kaptár tizenkettőre szaporodott. Gazdagabb azonban, mint a mézes álom idejében volt, most sem lett, de annyit mégis elért, hogy a gyerekek növekedésével versenyt növekvő kiadásait nagy gondnal kezelt állományából fedezhette s a mi szintén nem megvetendő dolog: Egy idő óta már magától a fullánktól sem iszonyodott.

—ák.

melynek tetejére egy posztóruha van kiterítve, amelynek csücskei az alatta fekvő vízbe lógnak. Ha a nyílásokon a levegő *M*-nél beárad és a finom likaesokon keresztül *N*-nél a tojásürbe behatol, legközelebb az átnevesült posztóruhán kell keresztül törnie, miközben egyszersmind vízzel lesz telítve s felmelegszik s az a közfenéken *G*, keresztül a tojástartányba emelkedik fel, melyen a tojások fekszenek s a honnan az 1-ső ábránkon is látható nyílásokon át újra a szabad levegőbe árad ki.

Az apparatus legérdekesebb részét képezi a hőszabályozó készülék, melyet 3-ik ábránkon mutat be.

A tojások felett egy deszkalapra thermometer-szerű cső van erősítve, melynek balra fekvő tartánya higánnyal van megtöltve, míg mindkét végébe platinadrótok

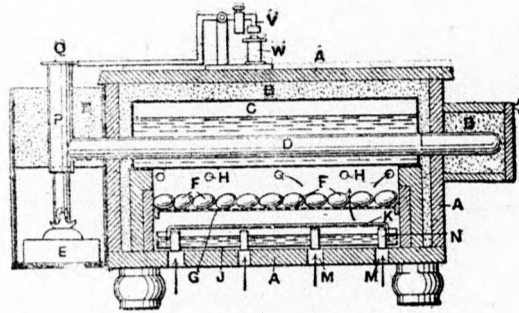

1. ábra. Kreays-féle költőgép.

rülő utat a csőrendszeren *D*, keresztül, hanem közvetlen a nyitott billentyűn *Q* függőlegesen fognak kiáradni. Ennek következtében a *C* tartányban levő víz lassankint lehül s a költés-ür hőmérséke is eszik. A süllyedő hőmérsék az eredményezi, hogy a hőmérsék szabályozó készülékben (3. ábra) levő higany összehúzódik, vége a platinkapcsolattól elválik s ennek következtében az áram megszakad.

A villamdelej *W* elveszti delejességét a *V* horgonyt elereszti s így a *Q* billentyű bezáródik. Ezen folyamatnak következménye az, hogy az elégségi gázok kerülő utjakat újólág a csőveken keresztül kell, hogy folytassák s a tartányban levő vizet újra felmelegítsék. Így megy ez a játék az egész költési idő alatt, minden megszakítás nélkül.

A szabályozás oly tökéletes, előre bo-

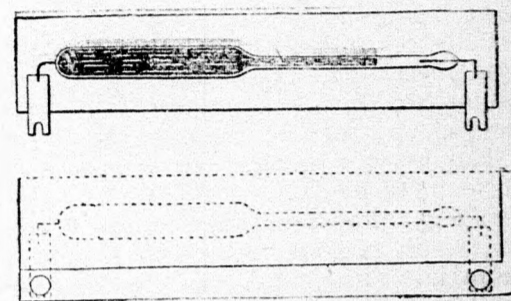
2. ábra. Kreays-féle költőgép keresztmetszete.

utánozzuk, melyek mindennap legalább egyszer felkelnek a tojásokról; ezen eljárás pedig a tojások termékenyítését illetőleg igen is kívánatos és szükséges.

Ezt újabb időben többen, kik műköltő gépek szerkesztésével foglalkoznak, kétségbe vonják, de sőt baromfitenyésztőink legtöbbje kárhóztatja is a kotlók eme „rossz szokásnak” deklarált eljárását, holott ez a természet rendes kifolyása.

Ezen költőgépek különböző nagyságban lesznek előállítva, a melyek legkisebbje 50 tojás befogadására van berendezve.

A kiköltött tojások százaléka változó s igen természetesen a tojások állapotától s frissességétől van függővé téve, elannyira, hogy nagyon is nehéz oly következtetést vonni, a mely teljes megbízható alapon nyughasson s meghatározható legyen, hogy a

3. ábra. Kreays-féle költőgép hő szabályozó készüléke.

vannak beolvasztva. A higany mennyisége úgy van megszabva, hogy ha annak hőfoka a tojás kiköltési hőfokát eléri, a jobb oldalon levő platinkapcsolatot érinti.

Ezen pillanatban a két platinkapcsolat között villámáram kering, mely a szabályozó készülék mechanizmusát érvényre juttatja illetve működésbe hozza.

Azon pillanatban tehát, a midőn a higany által a körfolyam elzáratik, az áram a 2-ik ábrán látható villamdelejt *W* körülfutja, melylyel szemben egy horgony van szerelve.

A horgony egy kettős emeltyű által összeköttetésben van egy billentyűvel *Q* s ez azon pillanatban felemelkedik, a midőn a horgony *V* a villamdelej *W* által magához vonzatik. A petróleumlámpa *E* égési gázai ennek következtében nem teszik meg a ke-

csátva azt, hogy az égésre szükségeltető anyag a lámpából ki nem fogy, hogy a költési ür hőmérséke csak maximum egy fok töredéke között ingadozik.

Az egész költési készülék felügyelete ezen elmés szerkezet következtében a lehető legegyszerűbb. Nem szükséges továbbá egyéb mint az *E* lámpát időről-ídrőre a szükséges petróleummal ellátni s a *K*-n alól levő lapos ládában levő vízkészletet megújítani.

Ezenkívül naponta a tojások időnkénti lehülését kell fokozatosan létrehozni, ez a fiók kihuzása által történik; az első héten mindennap 5 perczig hagyjuk nyitva a fiókot; a második héten 10 perczre emeljük fel naponta ezen időtartamot s a harmadik héten pedig 15 perczig.

Ezen eljárás által a kotlók szokásait

tulajdonképpen megtermékenyített tojásokból hány fog kikelni.

Több kísérlet nyomán az eredmény az, hogy a költőgép 80%-át költi ki a tojásoknak.

Feltéve azt, hogy egyes kotlók az aljuk rakott tojások mindenikét ki is költik, mégis eme újabb Keyas-féle költőgépnek kell előnyt tulajdonítanunk, a mennyiben minden baromfitenyésztő előtt nagyon is ismert dolog, hogy a baromfiak között igen ritkán találunk jó anyákat s azok legnagyobb része vagy rosszul költ vagy absolute ki sem költi a tojásokat s e mellett még az újdonszülött csibék közül sokat összenyom.

—r.

Tavaszi szemle.

Améhekásokat a kiteletelési időszak alatt megvizsgálni illetve azok kereteit kiszedni szokták. Ezen időszak alkalmával azonban úgy a méhecsaládok, mint azok építményeinek megszemlélésére nem nagy gondot fordítanak, egyrészt azért, hogy azok nyugalma ne háboritassék, másrészt mert a keretek korai s hosszas kiszedése, úgy a méheknek, mint a költésnek árt. Ilyenkor a méhecsalád állapotára főként a méhek erősebb vagy gyöngébb zümmögéséről szoktak következtetni.

A méhépitmények és a költések megvizsgálására mint a mely a legkevesebb veszélylyel jár, a tavaszi szemle a legalkalmasabb. A tavaszi szemle alatt, a kasok belső rendjének tüzetes megvizsgálását, a keretek szétszedését, selejtes penészes lépek, és a télen át felgyülemlött piszok eltávolítását értjük.

Az első megvizsgálás alá először is a kiteletelési időszak alatt gyanusnak tetsző és megjegyzett kasok, illetve családok jönnek tekintetbe. Emez eljárásnál kinyitjuk esendesen a méhkaszt és azt tüzetesen megvizsgáljuk, hogy jó anyája van-e, illetve nincs-e abban alánya, elég népes, elég egészséges és mézdus-e, hogy tisztában legyünk az iránt, mily bánásmódban részesítsük ezen méhecsaládokat az egész nyári félévben.

Valamint télen át a méhek zümmögéséről igyekszünk következtetni azok állapotára, épp úgy kell törekednünk a tavaszi szemle

mert készlete kéznél nem volt, edény után nézett, a konyhaedények mihamarább megteltek aransárga mézzel: a nagy mosótökön alig egy pillanat alatt; mert az édeség nem is folyt, de ömlött a kaptárakból. Keserves helyzetében nem tudta mitevő legyen — mikor egyszerre fölébredt, s szivárványos víziójának csalfaságáról meggyőződött.

Kimerültsége és a fölötté dus istenáldás szemléletétől tulfeszített idegei újra lezártak szempilláit. De most se nyugalomra. Mert Muki barátunk már sokkal többet összeolvasott a méhtenyésztésről semhogy az álom nemtője őt nyugodni hagyhatta volna. Mit csináljon már most a tömördek mézből? törpöngött magában. Mézbort, mézsört vagy mézlikört, mintha efféle modern slágvortok kergetőztek volna fülkagylóiban, mert csak így lehet a méhtenyésztéssel járó vesződésget jól kamatoztatni. De csak megint mást gondolt. A mézet felforraltta s a mint pezsgésbe jutott, kéjjel szitta magába a tüzetlehelő nektárt, majd midőn föllóvált fantáziája, tovább kergette, még saját találmányu italát sem lehetett nyugodtan élveznie, mert a szemlátomást gyarapodó tengernyi pompás ital elhelyezése igénybe vette egész edénykészletét. Az a pár palack s néhány apró hordó, mi szerény háztartásából kitellett, keveset használt, azért Muki gondolkozóba esett. Nem volna-e jó, ha mindjárt egy ki-

mérő helyiséget rendezne be, befalazott nagy ászokos hordókkal vagy pedig — még maga sem tudta, mire határozza el magát — óriási tölgyfahordókba rejtse a nemes italt s így juttassa azt forgalomba. Egy nagyobb fővárosi üzlethelyiség megszerzése, a külfölddel kötendő üzleti kapcsolat, csakhogy e mellett ott a finanez, az istentelen nagy adó, melyet a pénzügyi hatóság rótt ki reá és a sok mindenféle egyéb gond, mely vállaira nehezdedett, ezuttal is megrontotta teljes élvezését barátunk szépen kiálmodott szerencsésének.

„Hála Istennek”, sóhajtott a jó ember, mikor a hajnal rózsás ujja megérintette ablakát, „hogy másként áll a dolog, mint a hogy az éjjel álmodtam. Inkább maradok én egyszerű postamester kedves családom körében, tisztességes közszolgálatban, mint hogy ezerszáz gondtól följön a fejem s folyton kincesek összeharásolására gondoljak, mint valami izraelita”...

Hanem azért Muki továbbra is nagy méhbarát maradt; övéit nagy szeretettel ápolta s megérte, hogy a két kaptár tízenkettőre szaporodott. Gazdagabb azonban, mint a mézes álom idejében volt, most sem lett, de annyit mégis elért, hogy a gyerekek növekedésével versenyt növekvő kiadásait nagy gondnal kezelt állományából fedezhette s a mi szintén nem megvetendő dolog: Egy idő óta már magától a fullánktól sem iszonyodott.

—ák.

alkalmával arra, hogy a lépek építéséből és mineműségéből megismerjük a méhesaládok állapotát, minek előfeltétele a lépek kiszedése és tüzetes megsejtelése.

A lépépitmények kiszedése alkalmával négyféle eset fordulhat elő, melyeknek mindenike más más eljárás és kezelést követeli meg az illető méhesaládoknak. Ha kevés a lép, úgy azt találjuk 1-szor: hogy azok szorosan vagyis sűrűen zártak, 2-szor: hogy a költés hézagos, 3-szor: hogy az dombos, 4-szer: hogy semmi költés azokban nincsen.

a) Ha a költés szorosan zárt, nyílt, szabályos sorokban van s azok utcái (menetei) népesek, akkor ez biztos jele annak, hogy az illető család az anyaméhvel együtt igen jól érzi magát és egészséges. Minél sűrűbben állanak egymás mellett az építmény sejtjei, annál erősebb a nép, annál egészségesebb és termékenyebb az anyakirálynő és annál gazdagabb mézhozamot lehet ezen méhesaládtól várni.

Ezen esetben nem vesszük tovább ki a lépek kereteket, nem hatolunk beljebb a költési ür belsejébe, hanem azonnal elzárjuk az építményt és a méhkast. Csakis akkor vizsgáljuk meg utoljára ezen méhkast tüzetesen és alaposan, ha a talaj egészen száraz s a melegség egy szép derült napon annyira növekszik, hogy a hőmérő reggel az árnyékban 8-9° meleget mutat.

Ezen alkalommal igyekszünk meggyőződni arról, hogy a méhesaládnak elegendő mézkészlet áll-e rendelkezésére, vagy hogy a kashan igen sok vagy nagyon kevés méz van, s az a kellő hímorszükséglettel el van-e látva. Ha a lépek kivételénél azt vesszük észre, hogy a méhek már egészen hátul az utolsó lépnél ülnek, ez jele annak, hogy kevés a mézkészlet. Ezen esetben a méheken azonnal etetés által kell segíteni.

Mivel kell azonban azokat etetni?

A méheket minden időben jó tápmézzel lehet etetni, azaz olyan mézzel, a mely egészséges méhkasokból nyeretik, befödött sejtkeiből ered, a pergetésnél nem vett fel vizrészt és jól volt eltartva, tehát sajtolt, illetve roncsolat vagy lépesmézzel. Miután említett méz nem a követelményeknek megfelelnek, mézet és hímport vegyesen tartalmazva ez által egyszersmind táplálók is. Ha azonban jó tápmézre nem tehetünk szert, e helyett póttápanyagokat, surrogátumokat kell felhasználnunk e célra; ilyenek: a kandis vagy sárgacukor, úgy szintén folyékony cukoroldat vagy a Henning-féle tápetető táblák.

b) Ha a lépek kiszedésénél azokban hézagok mutatkoznak, illetve a költéssejteknek csak egyesei vannak tele, akkor jele ez annak, hogy az anyakirálynő nem egészséges s nem eléggé tenyészképes. Egy ilyen méhkast már most meg kell jegyeznünk s azt csakis méznyerésre használjuk vagy egyesítjük egy gyengébb törzsszel vagy pedig egészséges, erőteljes anyával látjuk el.

c) Ha a tavaszi szemlé alkalmával a lépekben domboru költést avagy az elszórt heresejtekben petecsomócskákat találunk, ez a jel a mellett bizonyít, hogy ezek egy dolgozó méhtől származnak. Egy ilyen kassal a következőképen járunk el: a méheket a méhkast előtt levő fűbe kiborítjuk, az üres lépeket mézzel és költéssel együtt az egészséges családok közt felosztjuk, melyek az alkalmatlan költést eltávolítják, mire az egészséges anyakirályné a megszabott sejtkebe termékeny jó petéket raknak.

d) Ha a lépekben költés egyáltalán nem mutatkozik s a méhkast bővebb megvizsgálása után abban királynőt nem találunk, különböző módon járunk el, a szerint, a mint erős életképes avagy gyenge családdal van dolgunk. Ha a család, illetve törzs elég erős, akkor fenntartjuk azt további tenyésztésre, ez esetben azonban egy erős

törzsszel bíró kaptárból egyes lépeket már befedett s egyeseket még fedetlen költéssel és friss petékkal kivesszünk s ezeket a kérdéses kaptárba helyezzük. Hymemű költéssel ellátott erős család már márczius napjaiban, ebből kitűnő s a legszebb anyát nevel s egész nyáron át igen jól prosperál. Ha azonban egy megtermékenyített királynő áll rendelkezésünkre, akkor ezt teszszük be az elárvult kaptárba egy, a királynőt védő sodronyrezek alatt, ha azt a család már megszokta, a mi egy pár óra vagy 1 nap alatt megtörténik, szabadon boesáthatjuk.

Ha ellenben az anyaméh nélküli kas még e mellett egyszersmind gyenge, akkor azt más királynővel bíró törzsszel kell egyesíteni. Ha esetleg, mint előbb is említém, gyengébb családok állanak rendelkezésünkre, úgy ezekkel vagy ha erősebb családok kaptárából költést vesszünk ki s azt tesszük a kaptárba, akkor a nélkül, hogy a családot el kellene osztani, ezen eljárás által magunknak biztosíthatjuk.

Ha az egyik méhesalád megvizsgálásával készen vagyunk, az összes kereteket újra beakasztjuk s ügyelünk arra, hogy a költés a közepre jusson s a költést tartalmazó lépek szorosan egymás mellett legyenek. A lépépitményt a törzs erősségének megfelelő arányba hozzuk s a kaptárt a téli melegségnek megfelelőleg újra elzárjuk.

A tavaszi szemlének főcélja a lép és keretek megvizsgálása, mint mellékezel a kaptárok alapos kitisztítása szerepel. E végből a penészes és piszkos lépeket megtisztogatjuk, a tisztátalanságot eltávolítjuk, a keretek meneteinek helyét jól megtisztítjuk, hogy azok könnyen tehetők és kivethetők legyenek s a betegséggel fertőzötteteket kellőleg desinficiáljuk. Ha a falakon vagy a kaptár fenekén víz, nedvesség mutatkozik, azt száraz ruhával jól feltöröljük.

Még ezen alapos megvizsgálása és kitisztogatása után a kaptáraknak, azoknak többszöri megtekintése és figyelemmel kísérése igen kívánatos.

Ha a méhész a kiteletetés szabályait s a tavaszi szemlé méhesében kellő pontossággal s lelkiismeretesen végre hajtja, akkor biztos lehet arról, hogy kedvező időjárás mellett, a mézhozam igen gazdag s a családok szaporodása kellő számu fog lenni; tekintetbe kell vennie minden esetre azt hogy méhesét rajzásra, mézhozamra avagy mindkettőre basirozta.

Különfélék.

Kiköltésre alkalmas tojások. A tenyésztőnek nagy súlyt kell fektetnie a költésre, szaporításra szánt tojások megválogatására, mert javarészen a tojás minőségén fordul meg a koczka; vajjon kifizeti-e magát a tenyésztés vagy nem. A költésre szánt tojások három heteseknél idősebbek ne legyenek és meglegyen legalább a valószínűsége annak, hogy azok termékenyek. Németországban egy fiatal, erőteljes kakashoz legfőkébb 6 tyukot tartanak a tenyésztők, így megvan a valószínűsége annak, hogy e tyukok tojásai mind termékenyítettek. Nálunk a legtöbb baromfitenyésztő 10-12 tyukot is tart egy kakasra, mely eljárás éppen nem helyes, bár az is igaz, hogy a magyar fajta kakas sokkal ellenállóbb képességű, erőteljesebb, edzettebb. Szaporításra legalkalmasabb a két éves tyukok tojásai; két évesnél fiatalabb tyukok tojásaiból apró, satnya csibék kelnek ki, melyekből a hűvös, nedves időjárás következtében sok elpusztul. Kettős székű tojások szintén nem valók szaporításra. Mielőtt a fészekbe rakná a tenyésztő a tojásokat, tisztítsa meg őket, ha azok piszkosak volnának, mert a tojás-héjra rakódott, megkeményedett réteget a tojásban fejlődő csibe esőröcskéjével nehezen bírja átörni és könnyen belefulhat. Ha

a tojások terméketlenek, az elültetés után két-három nap mulva kieserelendők másokkal. Egyszóval: a költésre szánt tojásoknál a termékenyítettség a fődolog. Természetes, hogy egy tenyésztő sem mondhatja egész biztonsággal, hogy a tojások valóban termékenyítettek-e, de megfigyelheti tyukjait, vajjon a kakas eleget forgolódik-e körülötük s a kakas által „mellőzött” tyukok tojásait eladásra, vagy fogyasztásra használja fel, de semmi esetre sem fogyasztásra. Sokszor megvitatott kérdés az, vajjon alkalmas-e a vasuton, kocsin szállított tojás a szaporításra. Ha alkalmas is, bizonyára megvan a lehetőség arra, hogy a vasuton szállított tojásból a legnagyobb elővigyázat mellett is veszendőbe megy mindig egynehány, de gyakran megtörténik az is, hogy a vasuton szállított tojás a kiwaggonozás alkalmával annyira összerázatik, hogy az egész szállítmány hasznavehetetlenné válik. Az angolok és francziák korpa közé rakják a vasuton szállítandó tojást, egy erős fedelű ládába rendszerint 15-20 dbot tesznek és ugyan-ezt a ládát széna közé egy nagyobb ládában helyezik el. Hogy ez elővigyázat előnyére válik a tenyésztésnek, ahhoz kétség sem fér.

Uj baromfitörzsek. Az állatkert régi jó nevű tyukaszatában vérfelfrissítés céljából elsőrendű valódi tisztafajú tenyésztörzsek érkeztek a külföld legkiválóbb tenyésztőitől. A igazgatóság már elfogad megrendeléseket fajbaromfitojásokra és kívánatra bérmentve küld árjegyzéket. Képes árjegyzék 20 krajczárnak készpénzben vagy levéljegyekben leendő előleges beküldése mellett szinte bérmentve küldetik meg a megrendelőknél. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az igazgatóság.

A madarak tápszerigényei rendkívüliek. A rigó pld. képes a legnagyobb esigát is egészben lenyelni. Ha tekintjük ezt az arányt, úgy az embernek legalább is egy egész marhacombot kellene egy ülésre megenni. A veresbegy is nagyon falánk, ki van mutatva, hogy napi tápláléka, mely mellett az állat jól konzerválódik, megfelel egy 14 láb hosszú földgilisztának. Ha ilyen zsírmérték szerint számítanók az ember táplálékát megfelelne egy 9 hüvelyk átmérőjű, 27 láb hosszú kolbásznak! Mindezek az adatok eléggé bizonyítják az éneklőmadarak hasznosságát.

Fácánkakasok és házityukok keresztezésével tett kísérletet Hiller P. Csehországban s igen jó eredménnyel, a mennyiben a keresztezésből származott ivadékok szorgalmas tojóknak váltak be. S a mint a külföldi szaksajtó írja, ez ivadékoknak igen szép alakja s tollazata van, gazdag tollazatuk pompás színt játszik s a fácánkakas tollazatának színeit is mutatja. Sajnálatos azonban, hogy nincs jelezve az, hogy e keresztezésből származott utódoknál miben különbözik külsőleg a kakas a tojótól.

Nagy tyuktojások nyerése végett a nassau gazdasszonyok a következő eljárást alkalmazzák, melynél kettős tojássárga és 150 grammos tojások nem tartoznak a ritkaságok közé. Az erdőben jóféle gombát szedve, ezek szárítatnak s porrá törtetvén, összekevertetnek rozs- és buzakorpával, valamint elaprózott lenmaghüvelyekkel és porrá tört makkal. Ezen keverékből kellő víz hozzáadásával tészta gyurnak s ebből borsó nagyságu darabkákban naponta egy keveset vetnek a tyukok elé.

A bodzafalevél ártalmas a baromfiaknak. Több helyütt tapasztalták, hogy a tyukok a bodzafalevélevéstől, megbetegedtek és elhullottak. Vizsgálat alá vevén a bodzafaleveleket, kitűnt az, hogy a bodza fiatal hajtásai oly mérges anyagokat tartalmaznak, melyek a tyukok elhullását okozzák.

Az orosz magyar gazd. egyesület tulajdona.